

A/495554

XAVIER CASALS I MESEGUER

ULTRACATALUNYA

L'extrema dreta a Catalunya:
de l'emergència del *búnker*
al rebuig de les mesquites
(1966-2006)

L'esfera dels llibres

Barcelona

ÍNDIX

AGRAÏMENTS	17
SIGLES EMPRADES	21
INTRODUCCIÓ. UN CICLE HISTÒRIC (1966-2006)	31
Del «neofranquisme» al rebuig a la immigració, 32 – Els objectius i límits d'aquest assaig, 34	

PRIMERA PART

LA CRISI DEL FRANQUISME (1966-1975)

1. L'EMERGÈNCIA DEL <i>BÚNKER</i>	41
La manca de reacció oficial davant del «problema catalán», 42 – La ultradreta es mobilitza: la irrupció del <i>búnker</i> , 46 – Catalunya: un <i>búnker</i> sense poder polític, 47 – Barcelona: un <i>búnker</i> editorial?, 48 – La transmissió de la memòria dels vençuts, 51	
2. LA MARGINALITAT DEL FALANGISME I EL CARLISME ..	53
La Falange de Catalunya: un «cuerpo muerto», 53 – Qui foren els falangistes catalans, 56 – Els recels de Franco envers al carlisme, 58 – Un carlisme desmobilitzat i amb un lideratge feble, 59 – Carles VIII: un <i>rei</i> carlí a Barcelona, 60 – El gran cisma: la Regència d'Estella, 62 – El carlisme franquista: la <i>Operación Maestrazgo</i> , 64 – Catalunya: un carlisme diferent?, 65 – L'esgotament de les forces polítiques del «18 de juliol», 66	

3. EL «FALS CONSENS»:
UNA ULTRADRETA INSTRUMENTAL? 68
La Brigada Social i l'Organización Contrasubversiva Nacional, 68
– Desmobilitzar des de dalt, 71 – El «fals consens»: el miratge fran-
quista, 73 – Una especificitat espanyola?, 76 – Dissuadir, més que
reprimir, 78 – Una ultradreta instrumental i desmobilitzada, 79
4. ELS PRIMERS *INCONTROLATS*:
ELS GUERRILLEROS DE CRISTO REY 80
Linici: l'incendi del Casal de Montserrat (1963), 80 – L'infantament:
un «anticlericalisme blanc», 82 – La manifestació de capellans o la
manipulació comunista, 83 – «Viva Marcelo González»: aldarulls
a la catedral, 85 – Contra la subversió eclesiàstica: els Guerrilleros
de Cristo Rey, 86 – Contra la subversió acadèmica: Defensas Uni-
versitarias, 91 – El fracàs d'Acción Universitaria Nacional, 92 – El
búnker a Catalunya: bel·ligerant amb el règim i l'oposició, 94
5. CEDADE: UNA UTOPIA NEONAZI
NASCUDA A CATALUNYA 98
Un nazisme wagnerià, paneuropeu i «cristià», 99 – De l'ultrana-
cionalisme espanyol al regionalisme, 103 – La connexió amb el na-
zifeixisme històric, 104 – Maniobres d'«alta política», 107 – El
Congrés de Joventuts Europees, 108 – L'ombra allargada del Gran
Muftí, 110 – De la WACL a Ordre Nouveau: l'ofensiva anticomu-
nista, 112 – La manca d'un projecte de futur, 113
6. EL PENS: *INCONTROLATS* SOTA CONTROL? 115
Un neonazisme alternatiu al de CEDADE, 115 – La creació d'una
estructura clandestina, 118 – El model neofeixista italià, 120 – *Fa-
renheit en España*, 121 – ETA entra en escena per la porta falsa, 124
– La fi del PENS, 127 – Barcelona, València i Madrid: tres ultra-
dretes diferents, 129
7. FUERZA NUEVA: L'ALTERNATIVA *PIÑARISTA* 132
El *piñarisme* com a ideologia, 133 – Polítics catòlics o catòlics ficats
en política?, 136 – Franquisme i *fuerzanuevismo*: termes sinò-
nims?, 138 – La constitució de FN a Catalunya, 140 – Franco des-

autoritza Piñar a Barcelona, 144 – Les difícils relacions amb carlins i falangistes, 147 – La darrera expressió del *partit militar* a Catalunya, 148

- EPÍLEG 1. 20-N: ELS ORFES DE FRANCO 152
El Movimiento: un vaixell amb moltes vies d'aigua, 153 – La deserció dels franquistes, 154 – L'hora de resituar-se políticament, 157

SEGONA PART

LA INVIABILITAT DEL NEOFRANQUISME (1975-1982)

8. ALIANZA POPULAR I EL «FRANQUISME SOCIOLÒGIC» 161
UCD: el partit sorgit de les cendres del Movimiento Nacional, 162 – AP: del reformisme moderat al «franquisme sociològic», 166 – L'inici d'AP a Catalunya, 168 – No hi ha cap possibilitat de «marxa enrere», 171 – Solidaritat Catalana: la fi d'un cicle, 173 – L'inici d'una «llarga marxa» inacabada, 174
9. FUEZA NUEVA: UNA OPORTUNITAT PERDUDA 176
Les contradiccions de FN, 176 – La mística de la política: *el Caudillo del Tajo*, 177 – Un dilema decisiu: «Partit d'ordre» o de «protesta»? 179 – Catalunya: l'amenaça separatista, 180 – El *neofranquisme*: una opció que Franco es mirava amb escepticisme, 183 – El *franquisme* com a identitat política: la cerimònia de la confusió, 187 – Qui foren els *fuerzanuevistas* catalans?, 189 – El llegat de FN: una experiència per no repetir, 192
10. L'HORA DELS «NACIONAL-REVOLUCIONARIS» 194
La ruptura de CEDADE amb el *neofranquisme*, 194 – El naixement del Frente Nacional de la Juventud, 197 – Un neofeixisme extraparlamentari, juvenil i d'avantguarda, 198 – La reivindicació d'una Generalitat «orgànica», 200 – De l'èxit a la crisi, 202 – Del FNJ al Frente de la Juventud: la fi d'una etapa, 204

11. FALANGISTES I CARLINS:
 LA LLUITA SUÏCIDA PER LA LEGITIMITAT 207
 Catalunya: una Falange més crítica i «purista», 208 – 1976: la unitat impossible, 211 – L'Auténtica: l'excepció barcelonina?, 212 – La desfeta electoral, 213 – Entre el «roig i negre» anarquista i el «negre i roig» sindicalista, 214 – L'explosió del carlisme, 216 – La lluita final, 217 – El carlisme català: «causa perduda», però també càlcul polític, 221 – La fi d'un «cicle històric», 223
12. ELS ÚLTIMS *INCONTROLATS*:
 DEL GAS A LA BOMBA D'EL PAPUS 225
 L'efímer Grupo de Acción Sindicalista [GAS], 225 – La Triple A: un escamot virtual?, 228 – Juventud Española en Pie [JEP]: els darrers «incontrolats», 229 – L'atemptat d'*El Papyrus*, 230 – La resposta de la ultradreta, 233 – La dissolució del Sometent, 235 – El darrer crim?, 235
13. LES CONTRADICCIONS DEL NEONAZISME CATALÀ . . 237
 CEDADE i Catalunya, 237 – Entre el regionalisme i el pancatalanisme, 239 – «La joventut de la nova Renaixença», 241 – El fantasmagòric Partit Nacionalsocialista Català [PNSC], 243 – Una entrevista inèdita, 244 – Un neonazisme català sense nacionalistes catalans, 245 – Una ultradreta espanyola, catalana o espanyola i catalana a l'hora?, 246
14. NOSALTRES SOLS! I LA CAMPANYA «FORA XARNEGOS!» 249
 Els orígens de Nosaltres Sols!, 249 – Un nacionalisme català radical diferent, 251 – *Lepenisme avant la lettre*, 252 – La integració de NS! en Estat Català, 255 – L'èxit de la campanya «fora xarnegos!» i la desaparició de NS!, 257 – L'estela de NS!, 258 – La immigració i el franquisme: una eina d'«espanyolització», 261 – La immigració i el catalanisme: una promesa de futur incerta, 263 – Els anys vuitanta: un debat obert, 264
- EPÍLEG 2. FRACÀS COLPISTA I DESFETA ELECTORAL 266
 L'enfonsament de la ultradreta, 267 – La fi d'una etapa, 268

TERCERA PART
DE LA MARGINALITAT A L'ENTRISME (1982-2006)

15. ENTRE EL *PIÑARISME* I EL *LEPENISME* 275
Un buit generacional decisiu, 275 – Juntas Españolas: el partit que va néixer moribund, 277 – El retorn de Piñar: la cerca d'un escò a Estrasburg, 279 – JJ.EE. i FNa: una rivalitat suïcida, 280 – Un partit català amb seu a Madrid?, 282 – Dos camins possibles: *lepenisme* o defensa del bilingüisme, 283 – Un excèntric defensor del bilingüisme: el Partit Andaluz de Catalunya, 285 – La dissolució de JJ.EE. i del FNa: l'adéu al passat, 286
16. MILICIA CATALANA I EL DARRER
TERRORISME ULTRADRETÀ 288
Organització o escamot?, 289 – L'escamot català dels GAL, 289 – De MC al Bloc Català, 291 – La *basquització* de l'extrema dreta espanyola a Catalunya, 292 – De MC al Moviment Patriòtic Català, 294 – El llegat de MC: un ultraespanyolisme expressat en clau catalana, 295
17. DEL *VIDALQUADRISME* A CIUTADANS:
LA GRAN MOBILITZACIÓ INACABADA CONTRA
EL NACIONALISME CATALÀ 297
La travessa pel desert, 298 – L'impacte del «factor V-Q», 300 – La lluita contra la política lingüística: del PP a Ciutadans, 302 – L'èxit de Vidal-Quadras, 306 – El preu del pacte PP-CiU, 307 – Què fou el *vidalquadrisme*?, 309
18. EL TESTIMONIALISME FALANGISTA I CARLÍ 312
«El tiempo de Falange ha terminado», 312 – La fallida unificació carlina, 314 – Les contradiccions de la Comunion Tradicionalista Carlista [CTC], 315 – Sociabilitat carlina: un teixit social que perdura, 317
19. DE LA CRISI DEL NEONAZISME AL «MOVIMENT
ALTERNATIU»: RENOVACIÓ I AUTOCRÍTICA 320
La crisi de CEDADE i els diversos camins del neonazisme, 321 – Nuevo Socialismo: un intent d'*aggiornamento* ideològic, 323

	– <i>Feixisme roig?</i> : un «moviment de paper», 326 – El «moviment alternatiu»: una hipòtesi, 328	
20.	<i>SKINHEADS</i> : FUTBOL I ULTRANACIONALISME La irrupció d'un nou neonazisme, 330 – <i>Skinheads</i> i extrema dreta: unes relacions mitificades, 332 – <i>Boixos</i> i <i>brigadistes</i> : rivalitat ideològica i esportiva, 335	330
21.	DE L'ESPANYOLISME ESPORTIU AL POLÍTIC Els primers <i>espanyolistes</i> : la Liga Patriótica Española, 340 – La Peña Ibérica: un pont essencial entre política i futbol, 343 – L'espanyolisme esportiu: pedrera de l'ultraespanyolisme polític, 346 – El Real Madrid: tercer en discòrdia, 350 – Les Brigadas Blanquiazules: més que uns <i>hinchas</i> , 352 – Una hipòtesi sobre futbol i nacionalisme a Catalunya, 354	340
22.	ELS IMMIGRANTS: DESNACIONALITZADORS O ALLIBERADORS? La immigració: ocupació demogràfica o colonial, 355 – Una lectura del <i>pujolisme</i> des de CEDADE, 356 – El PNAC: un <i>poujadisme</i> català?, 358 – La <i>psicoestètica</i> : els immigrants, emancipadors de Catalunya, 359 – El debat sobre la immigració castellanoparlant en via morta, 362	355
23.	ENTRE EL <i>LEPENISME</i> I EL LLEGAT <i>PIÑARISTA</i> Democràcia Nacional: l'odissea inacabada del <i>nacional-populisme</i> , 365 – Alianza por la Unidad Nacional: el projecte de Saénz de Ynestrillas, 368 – El Moviment Social Republicà: el pol <i>nacional-revolucionari</i> , 369 – Alternativa Española: el <i>postpiñarisme</i> cerca la dreta del PP, 371 – Catalunya, camp de proves d'una entesa, 372	365
	EPÍLEG 3. UN CANVI DE SEGLE DECISIU Una nova síntesi ideològica, la PxC, 376	375

24. LA CATALUNYA EMERGENT:
 «UNA *LEPENITZACIÓ* DELS ESPERITS»? 381
 La Catalunya emergent: una societat *postindustrial*, 381 – L'era de les «plataformes», 383 – Una «*lepenització* dels esperits» en tres actes?, 385 – El llarg preludi (1989-1999), 386 – Primer acte: conflicte a Ca n'Anglada (1999), 387 – Segon acte: les declaracions de Ferrusola i Barrera (2001), 389 – Tercer acte: la protesta antimesquita de Premià (2002), 393 – La guerra de les mesquites?, 396 – Bones preguntes i males respostes, 397
25. L'EMERGÈNCIA D'UN NOU POPULISME DRETÀ 399
 Els votants: nova clientela i un electorat «transversal», 399 – Vic: capital de la «Catalunya catalana» i de la musulmana, 400 – Manlleu: la continuïtat de la pulsio xenòfoba, 401 – El Vendrell: de poble a ciutat multicultural, 403 – Cervera: l'agressió contra la mesquita generà suports, 404 – Premià de Mar: la fallida de VIP, 404 – Els líders: polítics locals emprenedors i amb experiència, 405 – Anglada: els viaranys del *fuerzanuevismo* al *plataformisme*, 406 – Figuerola: del *fraguisme* al *plataformisme*, 408 – Armengol: del *gilisme* al *plataformisme*, 409 – Un artefacte polític sorgit de l'extrema dreta?, 411 – Factors que expliquen i defineixen l'*angladisme*, 413 – El futur de la PxC, 417
- EPÍLEG 4. UN ESCENARI POLÍTIC CANVIANT 419
 La immigració esdevé una realitat omnipresent, 419 – El discurs de la nova dreta populista entra en campanya, 421 – Augmenta el distanciament entre partits i l'electorat, 423 – Cap a l'emergència d'un nou escenari polític, 424
- CONCLUSIONS. SIS TESIS SOBRE LA *ULTRACATALUNYA*
 I UNA PROSPECTIVA DE FUTUR 427
 1. La ultradreta catalana separatista: neonazisme o *lepenisme*?, 427
 – 2. El *partit militar*: un segle d'ultradreta espanyola a Catalunya, 429
 – 3. La continuïtat invisible de l'extrema dreta, 431 – 4. L'extrema

drete espanyola a Catalunya: minoritària però dinàmica, 432 – 5. Una ultradreta barcelonina amb voluntat intervencionista a Madrid, 434 – 6. La Plataforma per Catalunya: una «via catalana» per a la ultradreta espanyola, 435 – 7. Una prospectiva de futur: la Catalunya del *populisme* i de les noves idealitzacions, 437

NOTES	443
BIBLIOGRAFIA I DOCUMENTACIÓ CITADA	531